

AVOIN TIEDE
JA TUTKIMUS

Tutkimuksen pitkäaikaissaatavuuden palvelukokonaisuus

IDA-yhdyshenkilötapaaminen 3.11.2017

Esa-Pekka keskitalo (etunimi.sukunimi@helsinki.fi, orcid.org/0000-0002-4411-8452)

<http://urn.fi/URN:NBN:fi-fe2017110350478>

Avoin tiede ja tutkimus -hanke

Avoim tiede ja tutkimus -hanke

- Opetus- ja kulttuuriministeriön hanke
- 2014—2017
- Tavoite: Suomi nousee yhdeksi johtavista maista tieteen ja tutkimuksen avoimuudessa.
- www.avointiede.fi

Hyvä tietopääoman hallinta edistää tiedon luomista ja hyödyntämistä

- Tietoaineistot, metatiedot ja menetelmät
- Sopimukset ja oikeudet
 - Tutkimuksen toistettavuus ja todennettavuus
 - vaikuttavuus yhteiskunnassa
 - saatavuuden varmistaminen
- Selkeä toimintamalli ja yhteisymmärrys
- IDA on osa Tutkimus-PAS-kokonaisuutta

Laaja vaikutus

- Selvitykset
- Tieto käyttöön -rahoitukset
 - Avoin linkitetty data, Open Access, avoimuuden mittarit, TKI:n avoimuus, Tieteen avoin julkaiseminen, Kotilava
- Aila, Kielipankki, AVAA, Finto, julkaisuarkistot, Tuuli, tutkimusinfrojen tietopankki

AVOIN TIEDE
JA TUTKIMUS

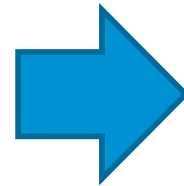
Tutkimuksen pitkäaikaissaatavuuden palvelukokonaisuus

Tutkimuksen toistettavuus ja todennettavuus

- Tutkimusaineisto meriittinä
- Tutkimusaineistojen uudelleenkäyttö
- Tutkimuksen arviointi
- Pitkäaikaissäilytys

Tutkimus-PAS ja datanhallinnan hyvät periaatteet

- Tukee tietopääoman hallintaa
- Tukee toistettavuutta ja todennettavuutta.

- **Löytäminen**
- **Käyttö**
- **Säilyminen**
- **Yhteentoimivuus**

FAIR-periaatteet

- **Löydettävissä**
 - Tunnisteet
 - Kuvailu, levittäminen
- **Yhteentoimivaa**
 - Avoin ja standardi
 - Yhteiset sanastot
- **Saatavissa**
 - Avoimet protokollat
 - Metatieto aina avointa
- **Käytettävissä**
 - Asiakaslähtöisyys
 - Lisenssit

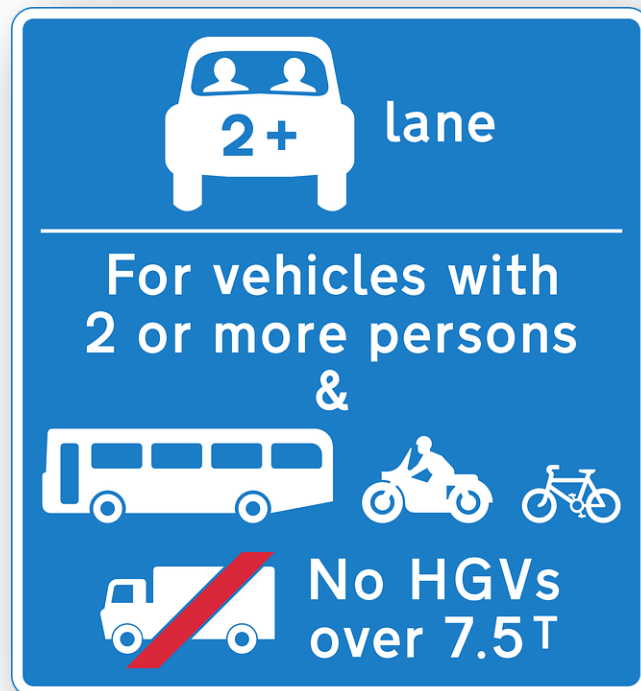
Tutkimusaineisto on yhtä hyvää kuin sen metatieto

- Auttaa löytämään aineiston.
- Auttaa arvioimaan aineiston laatua ja hyötyä.
- Auttaa avaamaan aineiston ja käyttämään sitä.
- Auttaa käyttämään aineistoa vastuullisesti.

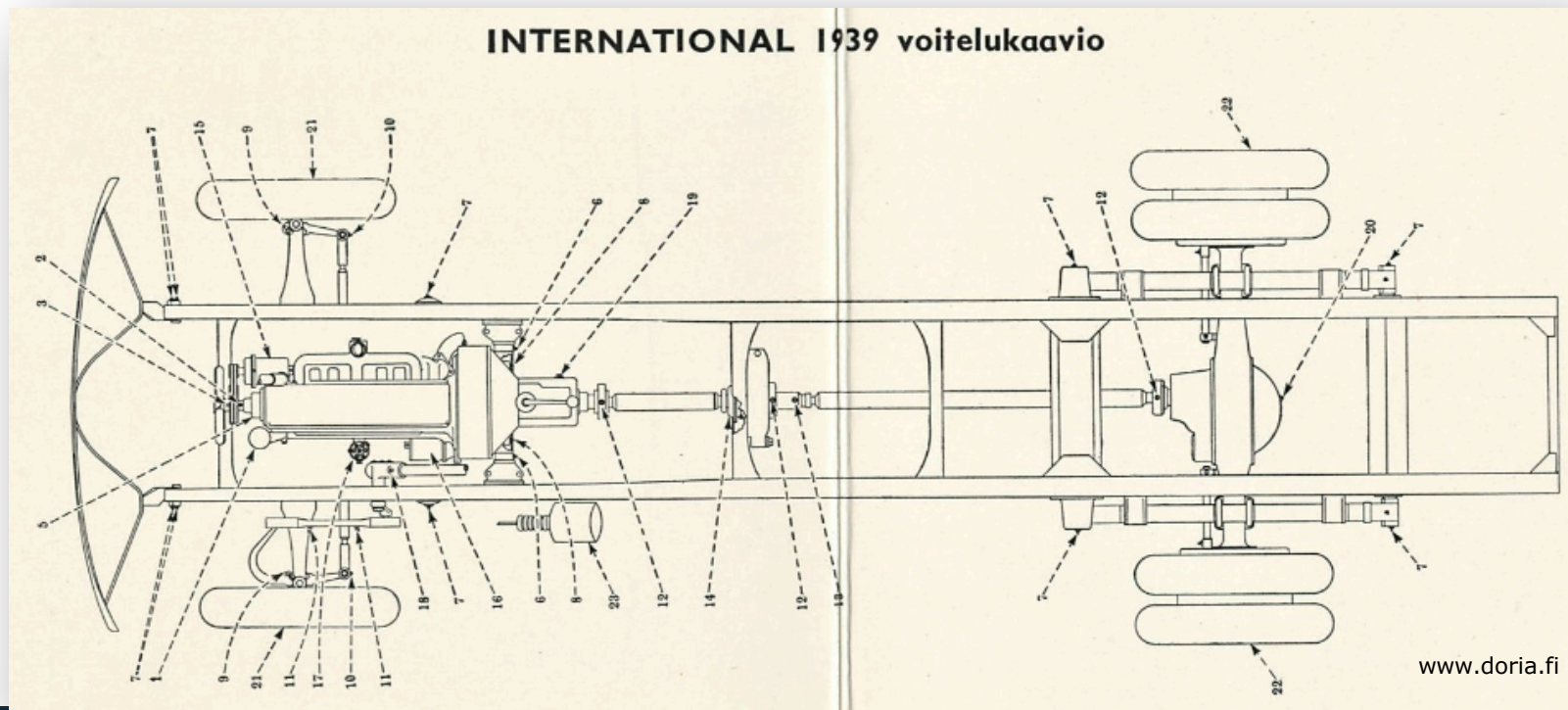
HALUANKO käyttää: sisällönkuvailu

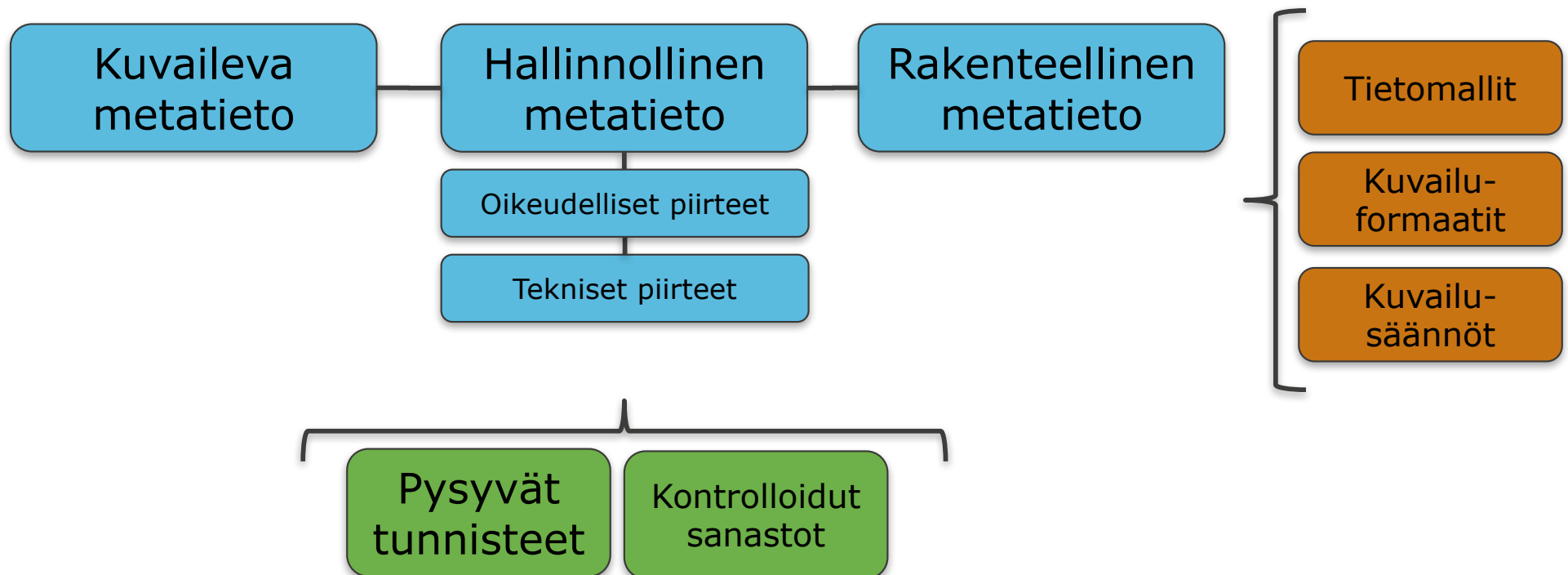
SAANKO käyttää: lisenssit, luvat, oikeudet

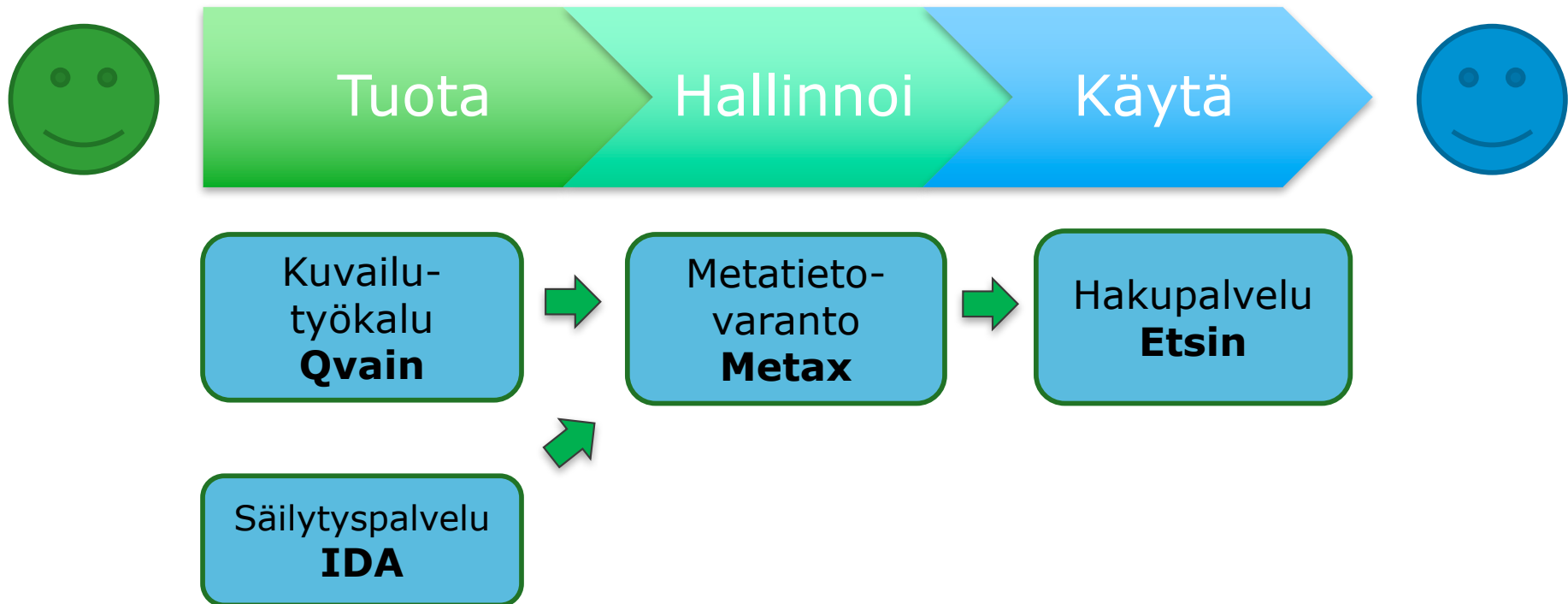
MITEN KÄYTÄN: Tekniset ominaisuudet

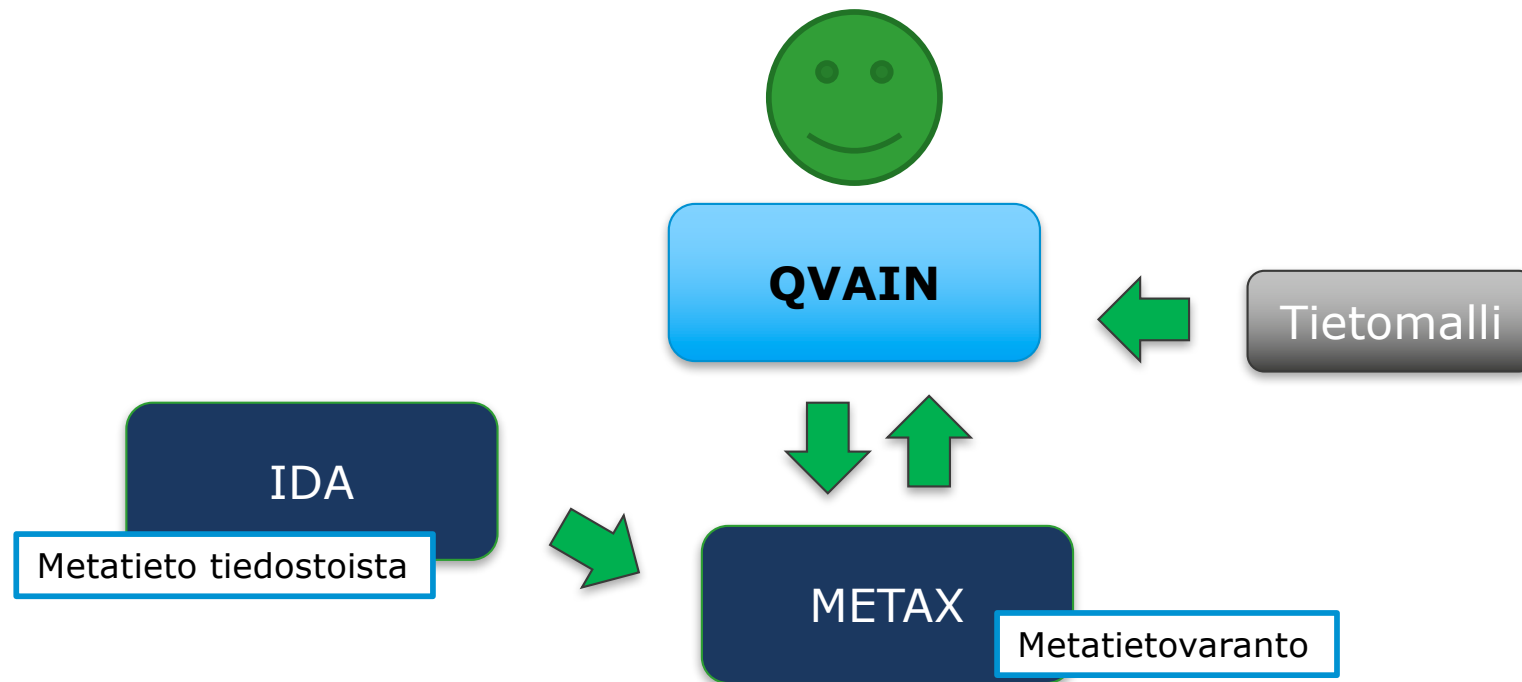
Tutkimusaineistojen metatieto

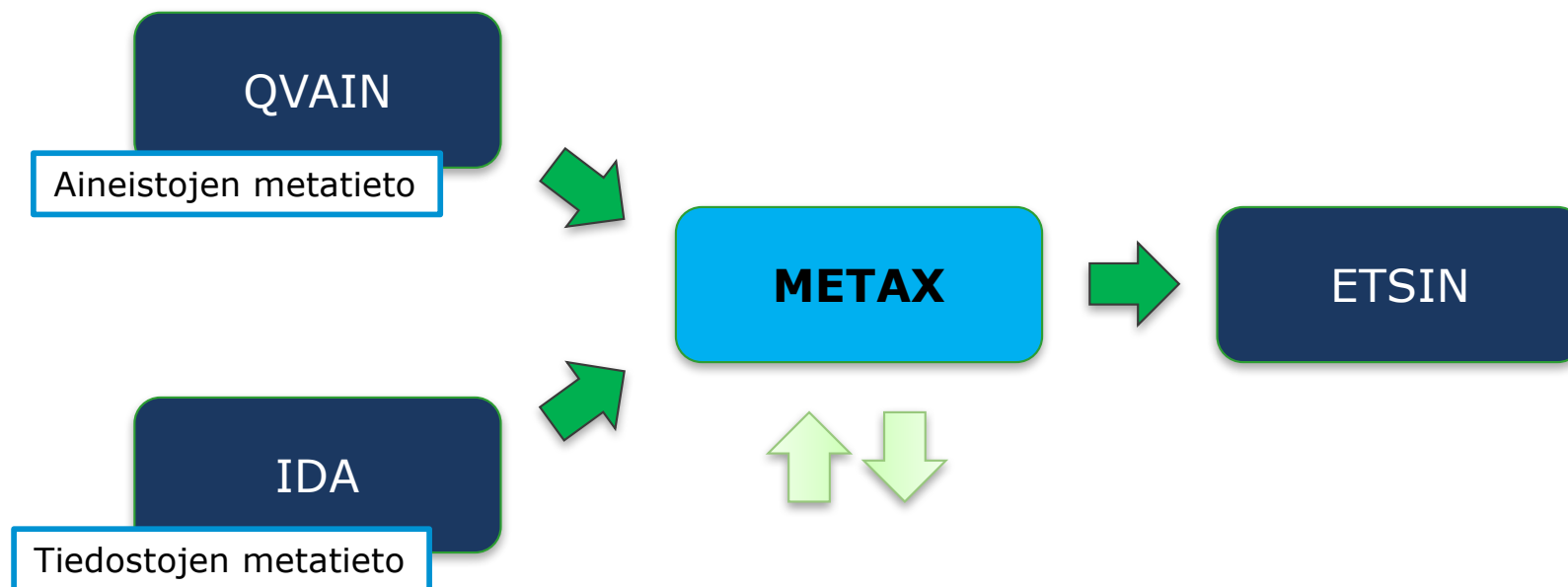
Tutkimusaineistojen metatieto ATT-hankkeessa

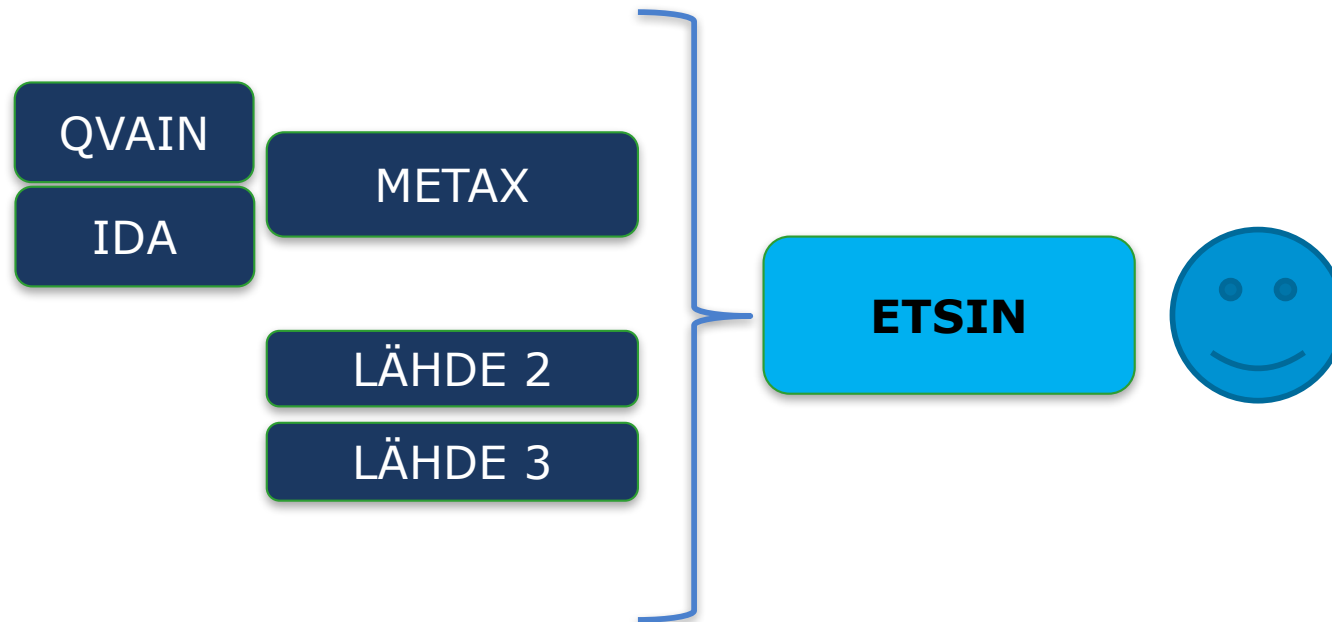
Tutkimusaineistojen kuvailutyökalu

Tutkimusaineistojen metatietovaranto Metax

Tutkimusaineistojen hakupalvelu Etsin

IDA

Open Science

IDA osana kokonaisuutta

IDA osana kokonaisuutta

- IDA on osa Tutkimus-PAS-kokonaisuutta.
- Tarkoitus on helpottaa elämää.
- Mahdollisuus hyvään tiedonhallintaan.

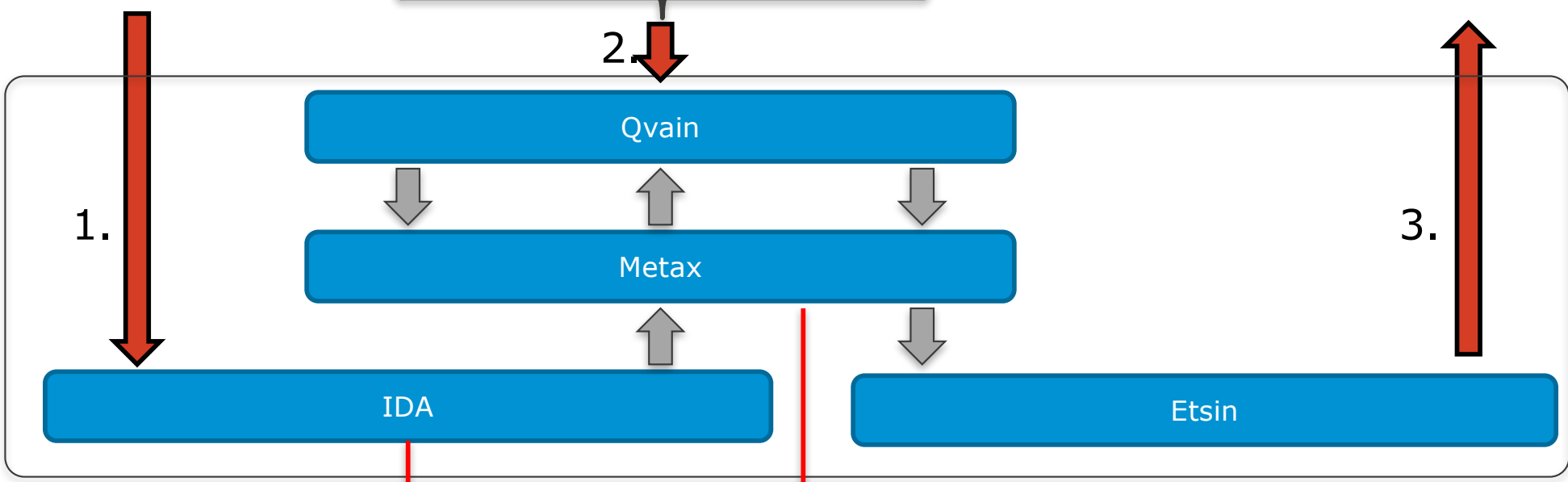
Tiedostojen metatieto IDAsta Metaxiin

- Tiedostoista menee tieto IDAsta Metaxiin.
- Qvaimella näkee tiedostojen tiedot.
- Tiedostot voidaan liittää kuvailuun.

IDA tuottaa tiedostoista teknistä metatietoa

- Tekninen metatieto = koko, laji yms.
- Tuotetaan säilytykseen meneville tiedostoille.
- Viedään Metaxiin.

Tallenna tiedostot Kuvaile aineisto Liitä tiedostot Julkaise Aineisto Hae Aineisto

Pitkäaikaissäilytä

+ Rajapinnat

Tutkimusaineiston pitkäaikaissäilytys

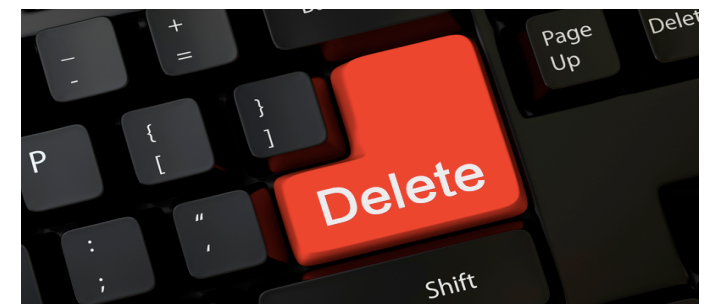
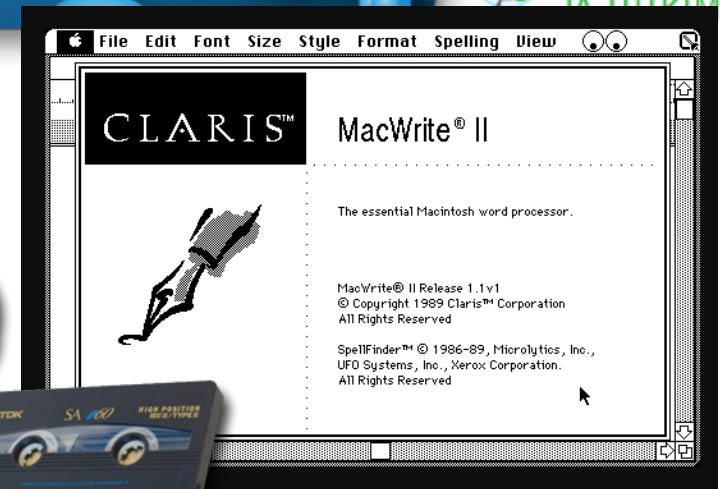
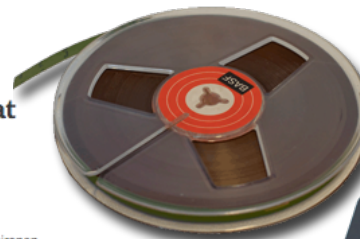
Turun yliopiston ainutlaatuista aineistoa päätyi roskalavalle sateeseen – osa tuhoutunut

Tuhojen laajuutta ryhdytään selvittämään tänään. Arkistokokoelmat sisältävät uskomusperinnettä ja muistitietoa useilta vuosikymmeniltä, eikä kaikkea ole digitoitu. Saamelaisperinteen kokoelma on maailman laajin.

Marttiina Sairanen

TS 22.3.2017

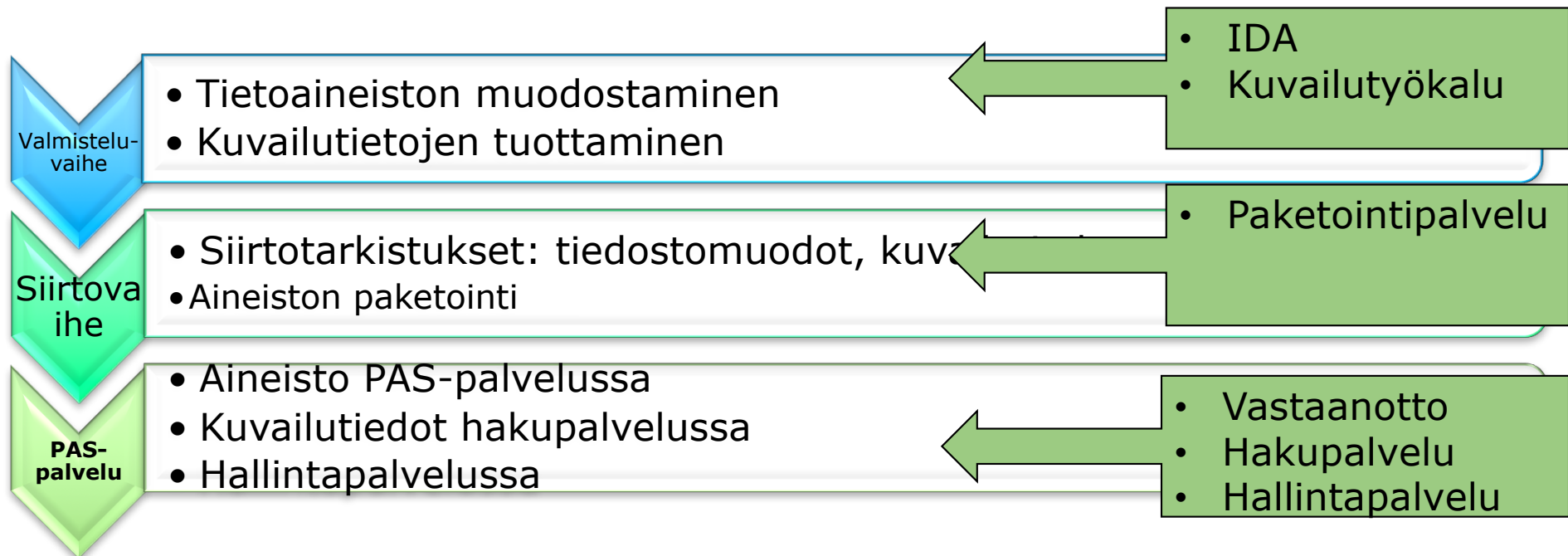
Säilyttäminen on aktiivista toimintaa

- Bittitaso: torju bit rot
- Laitteet: valvo ja vaihda
- Formaattit: muunna tai emuloi
- Ohjelmistot: varmista saatavuus
- Käyttöoikeudet: selkeät ja ajantasaiset
- Dokumentaatio: riittävä ja ymmärrettävä

Tavoiteaikataulu 2017–2018

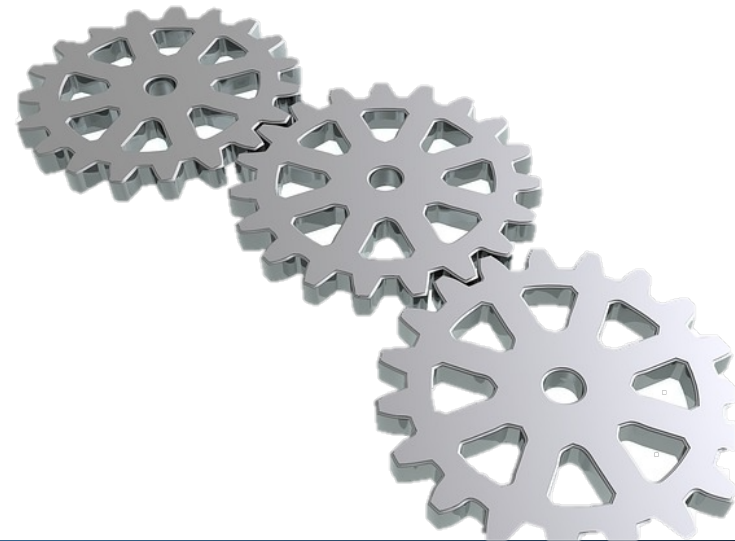
Päätösprosessi	Sopimusprosessi	Palveluprosessi
Päätösprosessi käyttöön: marraskuu 2017	Sopimusprosessi käyttöön: maaliskuu 2018	Palveluprosessi käyttöön: kesäkuu 2018
Sopiminen palveluun siirtävistä tietoineistoista		
Neuvottelut korkeakoulujen kanssa, vastuu OKM	Sopimuksen uusiminen, vastuu OKM	Käytösopimusten solmiminen OKM:n luvalla
Ensimmäiset syyskuu 2017 Seuraava aalto 1Q2018	Uuden sopimuksen työstö tammikuusta 2018 Sopimuskeskustelut yhteyshenkilöiden kautta: helmikuu 2018	2Q2018 alkane - Ensimmäinen aalto alkaa keväällä - Toinen aalto loppuvuosi 2018

Aineiston vienti PAS-palveluun

FAIR-periaatteet

- Löydettävissä
- Yhteentoimivaa
- Saatavissa
- Käytettävissä

KIITOS